

ved saadanne Anlæg almindelige Fremgangsmaade, at Statskassen yder Halvdelen. Selvfølgelig er Statens Tilskud betinget af, at den anden Halvdel tilvejebringes paa anden Maade; men det vil den sikkert ogsaa blive.

Det næste Ændringsforslag, Nr. 34, er en Bevilling paa 1,500 Kr. til Forbedring af Slæbestedet i Listed Baadehavn paa Bornholm. Ogsaa her vil Halvdelen blive bragt til Vejs paa anden Maade, nemlig af Fiskerne.

Der er en Svarskrivelse, som jeg vil knytte et Par Bemærkninger til. Den findes i Betænkningen under Nr. 70 og angaar Hundested Baadehavn. Paa Finanslovforslaget er der foreslaaet en større Udvidelse af denne Havn, og Statskassens Tilskud er foreslaaet til i alt 270,000 Kr., hvoraf 70,000 Kr. som første Bidrag. Efter den Plan, der i 1909 udarbejdedes af Vandbygningsvæsenet, maa hele Projektet anslaaes at ville koste 350,000 Kr., og da saaledes de 270,000 Kr. er betydeligt over Halvdelen af den Sum, Anlægget er beregnet til, har Udvalget ønsket yderligere Oplysninger. Naar Udvalget nu er gaaet med til den foreslaaede Bevilling, er det, fordi dette Havneanlæg vil faa en noget anden Karakter end en almindelig Fiskeribaadehavn. Forudsætningen er nemlig den, at denne Havn kan og vil blive benyttet som Trafikhavn mellem Sjælland og Jylland, vistnok navnlig mellem Hundested og Grenaa; men tillige er det Forudsætningen, og det er ogsaa oplyst, at det er Tilfældet, at den vil blive benyttet som Nødhavn for de nærliggende Fiskerlejer. Af disse Grunde har Udvalget fundet det rigtigt at bryde det Princip, som ellers er det almindelige, og yde over Halvdelen af Udgifterne.

Jeg har kun tilbage at omtale et Forbehold, som jeg har taget under Nr. 69 i Betænkningen angaaende Trækkevejen for Pramme ved Gudenaen. Forbeholdet er ikke taget af Hensyn til Bevillingen eller dens Størrelse, men for at faa Lejlighed til at henlede Ministerens Opmærksomhed paa denne Sag, og navnlig for at faa undersøgt, hvorledes og paa hvilke Betingelser det er muligt at faa denne ganske unyttige Trækkevej nedlagt. Gudenaen er, som bekendt, Danmarks største Vandløb, og tidligere har den været meget stærkt benyttet som Trafikvej mellem Øst- og Midtjylland, mellem Randers og Silkeborg. For mange Aar siden, ja, for over 100 Aar siden, begyndte Staten

at træffe Foranstaltninger, som tog Sigte paa at gøre Aaen farbar som Trafikvej for Skibe eller Pramme; men det var dog først efter 1850, at Staten tog den Opgave op at gøre Gudenaen farbar for store Transportskibe, og i Aarene 1851—59 blev der anvendt en Sum af 250,000 Kr. paa at forbedre Forholdene, ved Regulering og Uddybning af Aaløbet samt Anlæg af en ny Trækkevej. Pramfarten op ad Aaen fra Randers til Silkeborg var ret besværlig, idet Prammene skulde trækkes op ad Aaen. Særlig fra Bjerringbro til Silkeborg har Aaen et stort Fald, saa der er en stærk, rivende Strøm, og Prammene maatte trækkes op af Heste; undertiden maatte der 3—4, ja 6 Heste til for at trække en Pram fra Bjerringbro til Silkeborg. Her blev denne Trækkevej anlagt over en Strækning paa godt 6 Mil. I 1861 udkom der en Lov angaaende Aafarten og navnlig angaaende det Tilskud, som skulde ydes af de forskellige Amter. Alle disse Foranstaltninger bevirkede et stærkt Opsving af Trafikken paa Aaen, og i en Række af Aar blev denne Trækkevej af meget stor Betydning. Men den Gang Banen blev anlagt fra Silkeborg til Skanderborg, tog Pramfarten paa Aaen meget af, og siden Statsbanen fra Langaa over Silkeborg blev anlagt, fik denne Pramfart sit Dødsstød. Jeg skal til Belysning af, hvor stor og livlig Trafikken paa Aaen tidligere har været, gøre opmærksom paa, at i Slutningen af Tresserne og i Begyndelsen af Halvfjerdserne var der ikke mindre end 100 store Pramme i Fart paa Aaen, men i 1886 var Tallet sunket ned til 20 Pramme; for 7—8 Aar siden var der kun 5 Pramme i Fart paa Aaen, og nu er der faktisk slet ingen, og det er min bestemte Opfattelse, at Pramfarten efter det gamle System aldrig mere vil finde Sted. Skulde der igen blive Tale om Trafik paa Aaen, vil det selvfølgelig blive en anden Kraft end Muskelkraft, der vil blive anvendt, nemlig nærmest Motor-kraft. Der er allerede nu Motorbaade i Aaen, der gaar helt op til Silkeborg. Pramme vil der derimod aldrig mere blive Tale om.

Man vil derefter kunne forstaa, at Trækkevejen derovre er ganske overflødig; men da denne Trækkevej er til stor Ulempe og Gene for Lodsejerne, har disse i mange Aar næret et stærkt Ønske om at faa den nedlagt. Alle Landmænd ved, at det ikke blot er almindeligt, men næsten nødvendigt, at man indhegner